

Голові спеціалізованої
вченої ради Д 64.858.01
Харківського регіонального інституту
державного управління Національної
академії державного управління
при Президентові України
д.держ.упр., професору
Карамишеву Д.В.

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата наук з державного управління,
Пастух Катерини Валеріївни на дисертацію Сердюкової Олени Євгенівни
«Механізми забезпечення інноваційного розвитку територій в Україні»,
подану до захисту в спеціалізовану вчену раду Д 64.858.01 Харківського
регіонального інституту державного управління Національної академії
державного управління при Президентові України на здобуття наукового
ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю
25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність обраної теми дослідження

Однією із заporук ефективної реалізації державної регіональної політики в Україні є забезпечення інноваційного розвитку регіонів. Державна регіональна політика має відповідати сучасним викликам та здійснюватися, насамперед, на основі впровадження інноваційних підходів до регіонального розвитку.

Особливої актуальності сьогодні в Україні набувають проблеми інноваційного розвитку територій, що вказує на доцільність знаходження нових підходів до механізмів його забезпечення.

Управлінська практика свідчить про те, що в умовах сьогодення інноваційний розвиток територій в Україні потребує змін, що викликано суперечностями в його нормативно-правовому, організаційному та фінансовому забезпеченні. Все це актуалізує питання дослідження механізмів забезпечення інноваційного розвитку територій в Україні та висуває на перший план проблему визначення шляхів їх удосконалення.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України: «Формування територіальних кластерів як інструменту регіонального розвитку» (номер державної реєстрації 0112U001154). Автором здійснене узагальнення зарубіжного досвіду організації кластерних утворень (Німеччина, США, Індія), а також запропоновані практичні рекомендації щодо використання досвіду цих країн у частині застосування механізмів державної підтримки організації та функціонування кластерних утворень як інноваційних форм розвитку територій.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Автором достатньо аргументовані наукові положення, висновки і рекомендації, що містяться у дисертації. Вони базуються на теоретичних досягненнях відомих науковців, практичних дослідників, емпіричних даних, авторських напрацюваннях та підтверджуються належною апробацією результатів дослідження.

Теоретико-методологічною основою дисертації стали фундаментальні положення, викладені в наукових працях вітчизняних та зарубіжних вчених із питань державного управління і регіонального розвитку, нормативно-правові акти, статистична інформація, а також результати власних досліджень автора, що стосуються розробки та впровадження інновацій, а також управління інноваційними процесами в різних сферах життєдіяльності суспільства.

Різноманітність методів наукового дослідження, використаних дисертантом, дозволило вирішити поставлені завдання та досягти мети дослідження – обґрунтування теоретичних положень та розроблення практичних рекомендацій з удосконалення механізмів публічного управління забезпеченням інноваційного розвитку територій та оцінки його ефективності.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Результати, отримані внаслідок проведеного дисертаційного дослідження, характеризуються достовірністю та науковою новизною.

Вирішення завдань дисертаційного дослідження було досягнуто завдяки комплексу взаємопов'язаних сучасних загальнонаукових методів і підходів, спрямованих на отримання об'єктивних і достовірних результатів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретичному розробленні й обґрунтуванні основних положень щодо вдосконалення механізмів забезпечення інноваційного розвитку територій.

Автором уперше запропоновано підхід до формування механізму оцінювання ефективності упровадження інновацій до різних сфер життєдіяльності територіальної спільноти на підставі розуміння її впливу на рівень конкурентоспроможності території як інтегрованого показника, який дозволяє зробити багатокomпонентний аналіз динаміки характеристик

інновації, що відрізняється від підходів, що існують, можливістю оцінити вплив інновації на рівень конкурентоспроможності території шляхом визначення змін у показниках, які визначають її рівень (с. 178-187 дисертації).

Крім того, автором удосконалено класифікацію інновацій у контексті розвитку територій за відповідними ознаками: залежно від сфери впливу на їхню життєдіяльність (фінансово-економічні, організаційно-правові (управлінсько-правові), соціальні, інформаційно-комунікативні, техніко-технологічні, екологічні, політичні, змішані) та з точки зору місця першого застосування або упровадження інновації (такі, що вперше запроваджуються у світі, уперше в країні, уперше на відповідній території у відповідній громаді, уперше у відповідній сфері життєдіяльності територіальної спільноти) (с. 24-27 дисертації); модель суб'єкт-об'єктних відносин у системі публічного управління інноваційним розвитком територій з урахуванням сучасних вимог суспільства у процесі його становлення як інформаційного та акцентуванням на софтизації й сервізації діяльності, завдяки яким здійснюється перетворення інтелектуального потенціалу (ідей, знань, умінь) учасників інноваційного процесу на відповідній території в інноваційні продукти, що передаються від їхніх розробників на місце упровадження, зумовлюючи розвиток території (с. 34-36 дисертації); типізацію форм інноваційного розвитку територій у частині групування їх у класи: 1) організаційно-технологічний (кластерна форма організації виробництва, інноваційні технологічні парки, спеціальні економічні зони, стартапи); 2) владно-управлінський (об'єднання територіальних громад, державно-приватне партнерство, корпоративна соціальна відповідальність та ін.); 3) реорганізаційний (об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, приватне управління у сфері житлово-комунального господарства та ін.); 4) організаційно-самоврядний (електронне урядування, онлайн-трансляції, відкритий доступ до інформації на веб-сайтах,

відкритих баз даних, зокрема геоінформаційних, відкритих систем звітування, створення віртуальних майданчиків для зворотного зв'язку тощо) (с. 37-38 дисертації).

Заслугує на увагу запропонований автором понятійно-категорійний апарат науки державного управління в частині уточнення змісту термінів «інновація» та «інноваційний розвиток» у контексті розвитку територій, в основу яких покладено принцип базування на нових знаннях, які використовує територіальна спільнота і які трансформуються в інноваційний продукт, що забезпечує стрімкий розвиток населеного пункту та задоволення власних потреб територіальної спільноти на принципово новому, більш якісному рівні (с. 33-34, 36 дисертації).

Особливий інтерес, на наш погляд, викликають обґрунтовані автором напрями удосконалення механізмів публічного управління забезпеченням інноваційного розвитку територій, а саме:

- правового забезпечення шляхом внесення змін до Закону України «Про військово-цивільні адміністрації» в частині доповнення повноважень військово-цивільних адміністрацій щодо здійснення функцій у сфері інноваційної діяльності (с. 83 дисертації); до Закону України «Про концесії» стосовно визначення правового статусу майна, яке придбано, поліпшено, створено на виконання умов концесійного договору, та реєстрації на нього права власності, а також його балансового обліку у концесіонера (с. 91, с. 159-160 дисертації); надання права законодавчої ініціативи органам місцевого самоврядування для забезпечення швидкого реагування на потреби територіальних спільнот у процесі запровадження інновацій (с. 92 дисертації);

- організаційного забезпечення шляхом конкретизації з урахуванням зарубіжного досвіду повноважень та функцій суб'єктів управління інноваційним розвитком територій, зокрема і стосовно задоволення потреби у фінансових ресурсах (с. 128-131 дисертації); формування єдиного

організаційно-економічного механізму списання концесійного майна, а також урахування особливостей такого списання під час розрахунку концесійних платежів (с. 53 дисертації);

- інформаційно-кадрового забезпечення процесів розвитку територій через застосування новітніх методів навчання (менторство, коучинг, медіація, «навчання дією» тощо) та форм управління персоналом, таких як аутсорсинг, аутстафінг, аутплейсмент, лізинг та рекрутинг персоналу, що являють собою технології використання запозиченої або тимчасової робочої сили, у процесах забезпечення здійснення інноваційного розвитку територій (с. 138-144 дисертації);

- упорядкування інформації, на підставі якої повинен проводитися контроль діяльності приватного партнера в ході реалізації державно-приватного партнерства, та доповнення її показниками, що дають повну та достовірну картину про стан відповідного об'єкта, а також рівень надання послуг у процесі його використання (управління ним) приватним партнером (с. 156-165 дисертації).

Достовірність і новизна наукових положень, висновків та рекомендацій підтверджуються використанням сучасних методів наукових досліджень.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях

Основні результати дисертаційного дослідження у достатньому обсязі відображені в наукових публікаціях, які розкривають його сутність та підтверджені апробацією.

Наукові положення та висновки опубліковані в 28 наукових працях, із них: 1 – у колективній монографії, 7 – у фахових виданнях з державного управління, 3 – у зарубіжних виданнях, 17 тез у збірниках

матеріалів міжнародних наукових конгресів, науково-практичних конференцій та семінару. Список опублікованих праць наведено в авторефераті.

Практичне значення роботи

Сформульовані в дисертації теоретичні положення, наукові висновки та рекомендації використані у практичній діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, що підтверджено відповідними довідками.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам оформлення дисертації та змісту автореферату

Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Повний обсяг дисертації становить 244 сторінки, з яких основного тексту – 195 сторінок.

Робота містить 5 таблиць, 21 рисунок та 8 додатків. Список використаних джерел налічує 241 найменування на 30 сторінках, у тому числі 28 – іноземними мовами.

Зміст дисертації логічний, виклад матеріалу структурований, послідовний і достатньою мірою розкритий.

Автореферат повною мірою відображає зміст дисертаційної роботи. Наведені в авторефераті основні наукові положення, висновки та рекомендації розкриті й обґрунтовані в тексті дисертації.

Дисертація й автореферат оформлені відповідно до чинних вимог.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації

Оцінюючи дисертаційне дослідження в цілому позитивно, можна вказати на певні дискусійні положення та деякі зауваження:

1. Підрозділ 1.3. «Підходи до управління інноваційним розвитком територій у зарубіжних країнах» доцільно б було доповнити матеріалами практики тих країн, нагальні проблеми яких є близькими до сучасних соціально-економічних проблем України.

2. У підрозділі 2.1 автор аналізує механізми нормативно-правового забезпечення інноваційної діяльності в Україні, проте недостатньо уваги приділено шляхам його вдосконалення.

3. У дисертації визначено особливості механізму фінансового забезпечення інноваційного розвитку територій (підрозділ 2.2). Необхідно б було відобразити можливості, притаманні існуючій ситуації й часу, задля удосконалення такого механізму.

4. У підрозділі 3.1. бажано було б більш ґрунтовно прописати шляхи вдосконалення механізму інформаційно-кадрового забезпечення інноваційного розвитку територій.

5. Більш детального розгляду і обґрунтування потребують розроблені автором критерії оцінювання ефективності упровадження інновацій до сфер життєдіяльності територіальних спільнот (підрозділ 3.2).

Водночас висловлені зауваження мають в основному рекомендаційний та дискусійний характер, впливають зі складності й багатогранності досліджуваної теми та окреслюють перспективні напрями подальших наукових розробок. Вони не знижують загальної позитивної оцінки наукового дослідження, його теоретичної цінності та практичної значущості.

Загальний висновок

Таким чином, слід зазначити, що дисертація Сердюкової Олени Євгенівни «Механізми забезпечення інноваційного розвитку територій в Україні» є завершеним науковим дослідженням на актуальну тему, виконаним самостійно. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації є результатом проведених досліджень, що знайшли відображення у даній дисертації.

Дисертаційна робота характеризується новизною одержаних результатів, має теоретичну і практичну цінність та відповідає «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами), а її автор – Сердюкова Олена Євгенівна – заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

Заступник начальника відділу
зведених показників розвитку міста
Управління соціально-економічного
розвитку, планування та обліку
Департаменту економіки та комунального
майна Харківської міської ради,
к. держ. упр.

К.В. Пастух

Підпис К.В. Пастух засвідчую:
«*Об*» *Чудна* 2018 р.

Начальник відділу кадрів
Департаменту економіки та
комунального майна
Харківської міської ради

Т.В. Костя

